

הפטרת ויקהל

העושים במלאכה (ספרדים: מ"א ז, יג-כו אשכנזים: מלא"כ ז, מ-נ)

שוב הקבלה בן משכן למקדש, הפעם המבט מתמקד בעושים במלאכה. הפרשה מדברת על בצלאל בן אורי ממטה יהודה ואהליאב בן אחיסמך ממטה דן ועמהם כל חכמי המלאכות. ואילו בהפטרה שומעים אנו כי שלח המלך שלמה אל קצווי הגבול, אל צור, לקחת משם את חירם ממטה נפתלי. שלא כבצלאל השייך לשבט המלכותי הרי חירם הוא בן אשה אלמנה ואביו איש צורי (וראה באברבנאל שהעלה גם אפשרות שלא היה האב מזרע ישראל). כמלמד, שלא הייחוס הוא הקובע אלא ההתאמה והכישורים.

אבל במלאכת חירם מודגשת הנחישות, בעבודתה היתה, כנראה, עיקר התמחותו. ואילו בפרשה מדובר בעיקר על העשייה מזהב. ומי הוא אשר עשה בזהב במקדש? - הכתוב מוסר: "ויעשה שלמה את כל הכלים אשר בית ה', את מזבח הזהב" ושאר כלי הזהב. מסתבר שלא שלמה עשה זאת ממש אלא עמד מעל לעושים, מה טעם נזכר הדבר על שמו: תשובה עולה מתוך המדרש:

"את מוצא: כשנעשה המשכן שני שבטים היו שותפין במלאכתן... שבטו של דן ושבטו של יהודה, שבטו של יהודה - בצלאל; שבטו של דן - אהליאב... וכן במלאכת המקדש שני שבטים הללו היו שותפין... ויקח את חירם בן אלמנה הוא ממטה דן (1) ושלמה בן דוד שהיה משבטו של יהודה" (פסיקתא רבתי סוף פ"ו).

הערות:

(1) כך נמסר במקבילה בדבה"ב ב', יג.